EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 19.6.2024.
COM(2024) 625 final

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o ekonomskim, socijalnim, strukturnim i proračunskim politikama te politikama zapošljavanja Slovačke

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 625 final}

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o ekonomskim, socijalnim, strukturnim i proračunskim politikama te politikama zapošljavanja Slovačke

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97[1], a posebno njezin članak 3. stavak 3.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenog 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža[2], a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

(1) Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća[3] kojom je uspostavljen Mehanizam za oporavak i otpornost stupila je na snagu 19. veljače 2021. Mehanizmom za oporavak i otpornost pruža se financijska potpora državama članicama za provedbu reformi i ulaganja i generira fiskalni impuls koji će se financirati sredstvima EU-a. Njime se, u skladu s prioritetima europskog semestra, doprinosi gospodarskom i socijalnom oporavku i provedbi održivih reformi i ulaganja, posebno u cilju promicanja zelene i digitalne tranzicije i jačanja otpornosti gospodarstava država članica. Mehanizmom se pomaže i jačanju javnih financija te poticanju rasta i otvaranja radnih mjesta u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, poboljšanju teritorijalne kohezije unutar EU-a i podupiranju kontinuirane provedbe europskog stupa socijalnih prava.

---

1 SL L 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

2 SL L 306, 23.11.2011., str. 25., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

3 Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17.), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

(2) Uredba o planu REPowerEU[4] donesena je 27. veljače 2023. u cilju postupnog ukidanja ovisnosti EU-a o uvozu fosilnih goriva iz Rusije. Time bi se doprinijelo energetskoj sigurnosti i diversifikaciji opskrbe energijom u EU-u, dok bi se istodobno postiglo povećanje uvođenja energije iz obnovljivih izvora, kapaciteta za skladištenje energije i energetske učinkovitosti. Slovačka je u svoj nacionalni plan za oporavak i otpornost dodala novo poglavlje o planu REPowerEU kako bi financirala ključne reforme i ulaganja kojima će se doprinijeti ostvarenju ciljeva plana REPowerEU.

(3) Komisija je 16. ožujka 2023. objavila komunikaciju „Dugoročna konkurentnost EU-a: perspektiva nakon 2030.”[5] na kojoj će se temeljiti donošenje odluka o politikama i okvirni uvjeti za povećanje rasta. U toj se komunikaciji definira devet pokretača konkurentnosti koji se međusobno dopunjuju. Među njima se pristup privatnom kapitalu, istraživanje i inovacije, obrazovanje i vještine te jedinstveno tržište ističu kao najvažniji prioriteti politika za reforme i ulaganja kojima će se rješavati sadašnji problemi produktivnosti i jačati dugoročna konkurentnost EU-a i njegovih država članica. Nakon te komunikacije Komisija je 14. veljače 2024. objavila Godišnje izvješće o jedinstvenom tržištu i konkurentnosti[6]. U tom izvješću detaljno se opisuju konkurentske prednosti i izazovi jedinstvenog europskog tržišta i prate godišnja kretanja u skladu s utvrđenih devet pokretača konkurentnosti.

(4) Komisija je 21. studenog 2023. donijela Godišnji pregled održivog rasta za 2024.[7], čime je označen početak ciklusa europskog semestra 2024. za koordinaciju ekonomskih politika. Europsko vijeće potvrdilo je 22. ožujka 2024. prioritete tog pregleda na temelju četiri dimenzije konkurentne održivosti. Komisija je 21. studenog 2023. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela i Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2024., u kojem je Slovačka utvrđena kao jedna od država članica koja je možda pogođena neravnotežama ili za koju postoji rizik da bude pogođena neravnotežama i za koju je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Komisija je donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja, koju je Vijeće donijelo 12. travnja 2024., kao i Prijedlog zajedničkog izvješća o zapošljavanju za 2024., u kojem se analizira provedba smjernica za zapošljavanje i načelâ europskog stupa socijalnih prava i koji je Vijeće donijelo 11. ožujka 2024. Komisija je 16. siječnja 2024. donijela mišljenje o nacrtu proračunskog plana Slovačke za 2024.

(5) EU-ov novi okvir gospodarskog upravljanja stupio je na snagu 30. travnja 2024. Taj okvir obuhvaća novu Uredbu Europskog parlamenta i Vijeća (EU) 2024/1263 o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97. Obuhvaća i izmijenjenu Uredbu (EZ) br. 1467/97 o provedbi postupka u slučaju prekomjernog deficita i izmijenjenu Direktivu 2011/85/EU o proračunskim okvirima država članica[8].

---

4 Uredba (EU) 2023/435 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. veljače 2023. o izmjeni Uredbe (EU) 2021/241 u pogledu poglavljâ o planu REPowerEU u planovima za oporavak i otpornost i o izmjeni uredaba (EU) br. 1303/2013, (EU) 2021/1060 i (EU) 2021/1755 te Direktive 2003/87/EZ (SL L 63, 28.2.2023., str. 1.) ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj.

5 COM(2023) 168 final.

6 COM(2024) 77 final.

7 COM(2023) 901 final.

8 Uredba Vijeća (EU) 2024/1264 od 29. travnja 2024. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1467/97 o ubrzanju i pojašnjenju provedbe postupka u slučaju prekomjernog deficita (SL L, 2024/1264, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) i Direktiva Vijeća (EU) 2024/1265 od 29. travnja 2024.

Ciljevi su novog okvira održivost javnog duga te održiv i uključiv rast koji će se postići postupnom fiskalnom konsolidacijom, reformama i ulaganjima. Okvir potiče odgovornost na nacionalnoj razini i više je usmjeren na srednjoročno razdoblje i na djelotvorniju i koherentniju provedbu. Svaka država članica trebala bi Vijeću i Komisiji dostaviti nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan. Nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni planovi sadržavaju fiskalne i investicijske obveze i obveze pojedine države članice u pogledu reformi te obuhvaćaju četverogodišnje ili petogodišnje razdoblje planiranja, ovisno o redovnom trajanju nacionalnog zakonodavnog postupka. Kretanje neto rashoda[9] u nacionalnim srednjoročnim fiskalno-strukturnim planovima trebalo bi biti u skladu sa zahtjevima iz Uredbe (EU) 2024/1263, uključujući zahtjeve da se dug opće države uvjerljivo smanjuje ili nastavi uvjerljivo smanjivati najkasnije do kraja razdoblja prilagodbe odnosno da se zadrži na razboritim razinama ispod 60 % BDP-a, a da se državni deficit u srednjoročnom razdoblju smanji i/ili zadrži ispod referentne vrijednosti od 3 % BDP-a. Ako se država članica obveže da će provesti relevantan skup reformi i ulaganja u skladu s kriterijima iz Uredbe (EU) 2024/1263, razdoblje prilagodbe može se produljiti za najviše tri godine. Komisija će radi potpore u izradi tih planova [21. lipnja] 2024. državama članicama dostaviti smjernice o sadržaju planova i naknadnih godišnjih izvješća o napretku koje će trebati dostaviti i, u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) 2024/1263, tehničke smjernice o fiskalnim prilagodbama (referentne smjerove kretanja i tehničke informacije, ovisno o slučaju). Države članice trebale bi do 20. rujna 2024. dostaviti svoje srednjoročne fiskalno-strukturne planove, osim ako država članica i Komisija postignu dogovor o produljenju tog roka za razumno razdoblje. Države članice trebale bi osigurati sudjelovanje nacionalnih parlamenata i savjetovati se s neovisnim fiskalnim institucijama, socijalnim partnerima i drugim relevantnim nacionalnim dionicima, prema potrebi.

(6) Europski semestar za koordinaciju ekonomskih politika nastavlja se u 2024. razvijati u skladu s provedbom Mehanizma za oporavak i otpornost. Potpuna provedba planova za oporavak i otpornost i dalje je ključna za ostvarenje prioriteta politika u okviru europskog semestra jer planovi doprinose djelotvornom odgovoru na sve ili na znatan dio izazova utvrđenih u relevantnim preporukama za pojedinu zemlju izdanima posljednjih godina. Preporuke za pojedinu zemlju iz 2019., 2020., 2022. i 2023. i dalje su jednako relevantne i za planove za oporavak i otpornost koji su revidirani, ažurirani ili izmijenjeni u skladu s člancima 14., 18. i 21. Uredbe (EU) 2021/241.

(7) Slovačka je 29. travnja 2021. Komisiji dostavila svoj nacionalni plan za oporavak i otpornost u skladu s člankom 18. stavkom 1. Uredbe (EU) 2021/241. Na temelju članka 19. Uredbe (EU) 2021/241 Komisija je ocijenila relevantnost, djelotvornost, učinkovitost i koherentnost plana za oporavak i otpornost, u skladu sa smjernicama za ocjenjivanje iz Priloga V. toj uredbi. Vijeće je 13. srpnja 2021. donijelo Odluku o

---

o izmjeni Direktive 2011/85/EU o zahtjevima za proračunske okvire država članica (SL L, 2024/1265, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

[9] Neto rashodi kako su definirani u članku 2. Uredbe Vijeća (EU) 2024/1263 od 29. travnja 2024. (SL L 2024/1263, 30.4.2024. ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Neto rashodi znači državni rashodi bez i. izdataka za kamate, ii. diskrecijskih mjera na strani prihoda, iii. rashoda za programe Unije koji su u cijelosti pokriveni prihodima iz fondova Unije, iv. nacionalnih rashoda za sufinanciranje programa koji se financiraju sredstvima Unije, v. cikličkih elemenata rashoda za naknade za nezaposlenost te vi. jednokratnih i drugih privremenih mjera.

odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Slovačke[10], koja je izmijenjena 14. srpnja 2023. u skladu s člankom 18. stavkom 2. Uredbe (EU) 2021/241 radi ažuriranja maksimalnog financijskog doprinosa za bespovratnu financijsku potporu te radi uključivanja poglavlja o planu REPowerEU[11]. Isplata obroka ovisi o odluci Komisije, koja se donosi u skladu s člankom 24. stavkom 5. Uredbe (EU) 2021/241, da je Slovačka u zadovoljavajućoj mjeri ostvarila relevantne ključne etape i ciljne vrijednosti utvrđene u Provedbenoj odluci Vijeća. Pretpostavlja se da su ključne etape i ciljne vrijednosti u zadovoljavajućoj mjeri postignute ako dotična država članica nije ukinula mjere.

(8) Slovačka je 24. travnja 2024. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2024. i svoj Program stabilnosti za 2024., u skladu s člankom 4. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 1466/97. U skladu s člankom 27. Uredbe (EU) 2021/241, u Nacionalnom programu reformi za 2024. uzima se u obzir i polugodišnje izvješće Slovačke o ostvarenom napretku u provedbi plana za oporavak i otpornost.

(9) Komisija je 19. lipnja 2024. objavila Izvješće za Slovačku za 2024.[12] U njemu je ocijenjen napredak Slovačke u smislu relevantnih preporuka za pojedinu zemlju koje je Vijeće donijelo u razdoblju od 2019. do 2023. i analizirana je provedba plana za oporavak i otpornost Slovačke. Na temelju te analize u tom izvješću utvrđeni su nedostaci u odnosu na izazove koji nisu obuhvaćeni ili su samo djelomično obuhvaćeni planom za oporavak i otpornost, kao i novi i predstojeći izazovi. Ocijenjen je i napredak Slovačke u provedbi europskog stupa socijalnih prava i ostvarenju glavnih ciljeva EU-a u pogledu zapošljavanja, stjecanja vještina i smanjenja siromaštva, kao i napredak u ostvarenju UN-ovih ciljeva održivog razvoja.

(10) Komisija je provela detaljno preispitivanje za Slovačku u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Glavni zaključci službi Komisije o ocjeni makroekonomskih slabosti za Slovačku za potrebe te uredbe objavljeni su u ožujku 2024.[13]. Komisija je 19. lipnja 2024. zaključila da u Slovačkoj postoje makroekonomske neravnoteže. Unatoč određenim poboljšanjima u posljednje vrijeme, u Slovačkoj su i dalje prisutne slabosti koje se odnose na troškovnu konkurentnost, vanjsku bilancu, tržište stambenih nekretnina i dug kućanstava, a još nisu donesene mjere politike za njihovo otklanjanje. Za Slovačku je 2023. provedeno detaljno preispitivanje te je ocjenjeno da njezine slabosti nisu makroekonomske neravnoteže jer se očekivalo da će se smanjiti u srednjoročnom razdoblju. Slabosti se smanjuju, ali sporije nego što se očekivalo prije godinu dana. Štoviše, čini se da su poboljšanja ciklička i da su se strukturne slabosti ukorijenile, a mjere politike su manjkave. Prošle se godine veliki deficit tekućeg računa poboljšao, ali se očekuje da će ostati izrazito negativan, što bi doprinijelo postojanosti izrazito negativnog neto stanja međunarodnih ulaganja. Temeljna inflacija pokazala se neočekivano tvrdokornom te je ostala viša od prosjeka europodručja, dok jedinični troškovi rada nastavljaju rasti brže nego u većini trgovinskih partnera. Ne očekuje se da će se ti cjenovni i troškovni pritisci znatno smanjiti ove i sljedeće godine, a to bi moglo usporiti poboljšanje konkurentnosti i trgovinske bilance.

---

10 Provedbena odluka Vijeća od 13. srpnja 2021. o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Slovačke (ST 10156/2021; ST 10156/2021 ADD 1; ST 10156/2021 COR 1).

11 Provedbena odluka Vijeća od 14. srpnja 2023. o izmjeni Provedbene odluke od 13. srpnja 2021. o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Slovačke (ST 11205/2023 INIT, ST 11205 2023 ADD 1.).

12 SWD(2024) 625 final.

13 SWD(2024) 84 final.

Zaduživanje kućanstava bilo je godinama u znatnom porastu, a 2023. se usporilo u kontekstu naglog pada hipotekarnih kredita. Cijene stambenih nekretnina pale su, ali su i dalje donekle precijenjene te se očekuje njihov daljnji rast jer je ponuda stambenih nekretnina i dalje ograničena. Potražnja za stambenim nekretninama podupire se intervencijama politike kao što su nedavno donesene olakšice za hipotekarne kredite, koje ometaju transmisiju monetarne politike i skupe su za državnu blagajnu. Fiskalna prilagodba odgođena je, a predviđa se da će se ove godine visoki državni deficit pogoršati i da će udio državnog duga u BDP-u 2024. i 2025. blago porasti unatoč poticajnom rastu BDP-a, što stvara pritisak na rast domaće potražnje. Općenito, mjere politike nisu bile dostatne da se uklone utvrđene slabosti i one su se ukorijenile. Fiskalna prilagodba doprinijela bi smanjenju temeljne inflacije i jačanju vanjskog položaja te ograničavanju rasta državnog duga, a pokretanje postupka u slučaju prekomjernog deficita trebalo bi podržati tu prilagodbu. Osim toga, potrebno je poduzeti mjere kako bi se poboljšala cjenovna i necjenovna konkurentnost i smanjili rizici povezani s tržištem stambenih nekretnina i akumuliranjem duga kućanstava, među ostalim razvojem funkcionalnog tržišta najma nekretnina.

(11) Prema podacima koje je potvrdio Eurostat[14], deficit opće države u Slovačkoj se s 1,7 % BDP-a u 2022. povećao na 4,9 % BDP-a u 2023., dok je dug opće države pao s 57,7 % BDP-a krajem 2022. na 56,0 % BDP-a krajem 2023. Kako je najavila u smjernicama za fiskalnu politiku za 2024.[15], Komisija u proljeće 2024. na temelju podataka o realizaciji za 2023. poduzima prvi korak za pokretanje postupaka u slučaju prekomjernog deficita koji se temelje na deficitu, u skladu s postojećim pravnim odredbama. Komisija je 19. lipnja 2024. donijela izvješće na temelju članka 126. stavka 3. UFEU-a[16]. U tom je izvješću ocijenjeno proračunsko stanje Slovačke jer je njezin deficit opće države 2023. premašio referentnu vrijednost od 3 % BDP-a. Uzimajući u obzir tu ocjenu i nakon razmatranja mišljenja Gospodarskog i financijskog odbora u skladu s člankom 126. stavkom 4. UFEU-a, u izvješću se zaključuje da Komisija u srpnju namjerava predložiti pokretanje postupka u slučaju prekomjernog deficita za Slovačku tako što će Vijeću preporučiti da donese odluku na temelju članka 126. stavka 6. o postojanju prekomjernog deficita.

(12) Vijeće je 12. srpnja 2022. preporučilo[17] da Slovačka osigura razboritu fiskalnu politiku u 2023., osobito ograničavanjem rasta primarnih tekućih rashoda koje financira država ispod srednjoročnog potencijalnog rasta proizvodnje[18], uzimajući u obzir stalnu privremenu i ciljanu potporu kućanstvima i poduzećima koja su najosjetljivija na povećanje cijena energije te osobama koje bježe iz Ukrajine. Slovačkoj je istodobno preporučeno da se pripremi za prilagodbu postojeće potrošnje u skladu s razvojem situacije. Slovačkoj je preporučeno i da poveća javna ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju te energetsku sigurnost uzimajući u obzir inicijativu REPowerEU, među ostalim iskorištavanjem sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost i drugih

---

14 Eurostat-Euro Indicators (Pokazatelji za europodručje), 22.4.2024.

15 COM(2023) 141 final.

16 Izvješće Komisije pripremljeno u skladu s člankom 126. stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, 19.6.2024., COM(2024) 598 final.

17 Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2022. o Nacionalnom programu reformi Slovačke za 2022. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Slovačke za 2022., SL C 334, 1.9.2022., str. 205.

18 Na temelju Komisijine proljetne prognoze 2024. procjenjuje se da će srednjoročni potencijalni rast proizvodnje Slovačke u 2023. iznositi 12,4 % u nominalnom smislu, na temelju prosječne desetogodišnje stope potencijalnog realnog rasta i deflatora BDP-a za 2023.

fondova Unije. Prema Komisijinim procjenama smjer fiskalne politike[19] bio je u 2023. ekspanzivan (6,1 % BDP-a), u kontekstu visoke inflacije. Rast primarnih tekućih rashoda koje financira država (bez diskrecijskih mjera na strani prihoda) imao je u 2023. ekspanzivan učinak od 3,8 % BDP-a na smjer fiskalne politike. To uključuje smanjeni trošak ciljanih hitnih mjera potpore kućanstvima i poduzećima koja su najosjetljivija na povećanja cijena energije za 0,2 % BDP-a. To uključuje i smanjenje troškova pružanja privremene zaštite raseljenim osobama iz Ukrajine (za 0,1 % BDP-a). Stoga ekspanzivni učinak primarnih tekućih rashoda koje financira država koji premašuje srednjoročni potencijalni rast proizvodnje nije bio rezultat ciljane hitne potpore kućanstvima i poduzećima koja su najosjetljivija na povećanja cijena energije i osobama koje bježe iz Ukrajine. Na ekspanzivni rast primarnih tekućih rashoda koje financira država (bez diskrecijskih mjera na strani prihoda) utjecale su hitne energetske mjere koje nisu bile ciljane, stalno povećanje plaća u javnom sektoru i socijalnih naknada, veća potrošnja za zdravstvo i smanjenje stopa PDV-a na određene proizvode. Ukupno gledajući, rast primarnih tekućih rashoda koje financira država u 2023. nije bio u skladu s Preporukom Vijeća. Rashodi financirani bespovratnim sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstvima drugih fondova EU-a iznosili su 3,2 % BDP-a u 2023. Ulaganja koja financira država iznosila su 3,2 % BDP-a u 2023., što je godišnje povećanje od 0,8 postotnih bodova u odnosu na 2022. Slovačka je financirala dodatna ulaganja sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost i drugih fondova EU-a. Financirala je javna ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju i energetsku sigurnost, kao što su ulaganja u energetsku infrastrukturu i promet s nultom stopom emisija te energetsku učinkovitost zgrada, što se djelomično financira sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost i drugih fondova EU-a.

(13) Glavna predviđanja iz Programa stabilnosti za 2024. mogu se sažeti kako slijedi. U makroekonomskom scenariju na kojem se temelje proračunske projekcije predviđa se rast realnog BDP-a od 2,0 % u 2024. i 3,1 % u 2025. i inflacija mjerena HIPC-om od 3,2 % u 2024. i 4,4 % u 2025. Očekuje se da će se deficit opće države povećati na 5,9 % BDP-a u 2024. i smanjiti na 5,4 % BDP-a u 2025. te da će se udio duga opće države u BDP-u povećati na 58,6 % do kraja 2024. i na 59,8 % do kraja 2025. Nakon 2025. predviđa se da će se deficit opće države postupno smanjiti na 5,2 % BDP-a u 2026. i povećati na 5,5 % u 2027. Stoga se ne planira da će se saldo opće države tijekom trajanja Programa vratiti na razinu ispod referentne vrijednosti deficita od 3 % BDP-a. Osim toga, predviđa se da će se udio duga opće države u BDP-u nakon 2025. povećati na 63,6 % u 2026. i na 67,8 % u 2027.

(14) U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024. predviđa se da će se realni BDP povećati za 2,2 % u 2024. i za 2,9 % u 2025., a inflacija mjerena HIPC-om iznositi 3,1 % u 2024. i 3,6 % u 2025.

(15) U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024. predviđa se državni deficit od 5,9 % BDP-a u 2024. i povećanje udjela duga opće države u BDP-u na 58,5 % do kraja 2024. Povećanje deficita u 2024. uglavnom je posljedica nastavka postojećih mjera potpore

[19] Smjer fiskalne politike definira se kao godišnja promjena odnosnog stanja proračuna opće države. Cilj mu je procijeniti ekonomski impuls koji proizlazi iz fiskalnih politika, onih koje financira država i onih koje se financiraju iz proračuna EU-a. Smjer fiskalne politike mjeri se kao razlika između i. srednjoročnog potencijalnog rasta i ii. promjene primarnih rashoda bez diskrecijskih mjera na strani prihoda (i isključujući privremene hitne mjere uvedene zbog krize uzrokovane bolešću COVID-19) te uključujući rashode koji se financiraju bespovratnom potporom (bespovratnim sredstvima) iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstvima iz drugih fondova Unije. Negativan (pozitivan) predznak pokazatelja označava ekspanzivnu (kontrakcijsku) fiskalnu politiku.

povezanih s cijenama energije i novih mjera koje povećavaju rashode, kao što su trajno povećanje 13. mirovine, povećanje rashoda za zdravstvo, osnivanje novog Ministarstva turizma i sporta, izmjena Zakona o obrazovanju kojom se uvodi zakonsko pravo na upis u vrtić za djecu stariju od tri godine i veća prava za djecu s posebnim obrazovnim potrebama te uvođenje na javna sveučilišta ugovora koji se temelje na rezultatima. Na temelju Komisijinih procjena predviđa se da će u 2024. smjer fiskalne politike biti kontrakcijski (1,4 % BDP-a).

(16) Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024. očekuje se da će se u 2024. bespovratnom potporom (bespovratna sredstva) iz Mehanizma za oporavak o otpornost financirati rashodi u iznosu do 1,2 % BDP-a, u odnosu na 0,5 % BDP-a u 2023. Rashodi financirani bespovratnim sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost omogućit će visokokvalitetna ulaganja i reforme za povećanje produktivnosti bez izravnog učinka na saldo i dug opće države Slovačke.

(17) Vijeće je 14. srpnja 2023. preporučilo[20] da Slovačka osigura razboritu fiskalnu politiku, osobito ograničavanjem nominalnog povećanja neto primarnih rashoda koje financira država[21] u 2024. na najviše 5,7 %. Države članice bile su pozvane da pri izvršenju svojih proračuna za 2023. i izradi nacrta proračunskih planova za 2024. vode računa o tome da će Komisija na temelju podataka o realizaciji za 2023. Vijeću predložiti pokretanje postupaka u slučaju prekomjernog deficita koji se temelje na deficitu. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024., predviđa se da će u Slovačkoj doći do povećanja neto primarnih rashoda koje financira država za 6,2 % u 2024., što je više od preporučene maksimalne stope rasta. Ta prekomjerna potrošnja u odnosu na preporučenu maksimalnu stopu rasta neto primarnih rashoda koje financira država na razini je 0,2 % BDP-a u 2024. Postoji rizik da to ne bude sasvim u skladu s preporukom Vijeća.

(18) Osim toga, Vijeće je preporučilo da Slovačka u 2023. i 2024. što prije poduzme mjere radi postupnog ukidanja hitnih mjera energetske potpore na snazi i da ostvarene uštede iskoristi za smanjenje državnog deficita. Vijeće je dodatno utvrdilo da bi Slovačka, budu li zbog novih povećanja cijena energije potrebne nove mjere potpore ili njihov nastavak, trebala osigurati da budu usmjerene na zaštitu ranjivih kućanstava i poduzeća, fiskalno pristupačne te da potiču smanjenje potrošnje energije. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024., neto proračunski trošak[22] hitnih mjera energetske potpore u 2023. procijenjen je na 2,1 % BDP-a, a predviđa se da će iznositi 0,4 % u 2024. i 0,0 % u 2025. Pretpostavlja se da će ograničenje cijena plina za kućanstva u 2024. ostati na snazi. Ako se u skladu s preporukom Vijeća ostvarene uštede iskoriste za smanjenje državnog deficita, u tim se projekcijama implicira fiskalna prilagodba od 1,7 % BDP-a u 2024., dok će u toj godini neto primarni rashodi koje financira država[23] imati kontrakcijski učinak od 0,2 % BDP-a na smjer fiskalne

---

20 Preporuka Vijeća od 14. srpnja 2023. o Nacionalnom programu reformi Slovačke za 2023. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Slovačke za 2023., SL C 312, 1.9.2023., str. 233.

21 Neto primarni rashodi definiraju se kao rashodi koje financira država bez i. diskrecijskih mjera na strani prihoda, ii. izdataka za kamate, iii. rashoda za cikličnu nezaposlenost te iv. jednokratnih i drugih privremenih mjera.

22 Ta vrijednost predstavlja razinu godišnjeg proračunskog troška tih mjera, uključujući prihode i rashode i, ovisno o slučaju, isključujući prihode od poreza na neočekivanu dobit dobavljača energije.

23 Taj se učinak mjeri kao promjena primarnih rashoda opće države, bez i. dodatnog proračunskog učinka diskrecijskih mjera na strani prihoda, ii. jednokratnih rashoda i iii. rashoda za cikličnu nezaposlenost i iv. rashoda koji se financiraju bespovratnom potporom (bespovratna sredstva) iz Mehanizma za

politike. Ne predviđa se postupno ukidanje hitnih mjera energetske potpore što prije u 2023. i 2024. Postoji rizik da to ne bude u skladu s preporukom Vijeća. Osim toga, ne predviđa se da će se ostvarene uštede u cijelosti iskoristiti za smanjenje državnog deficita. Postoji rizik da ni to ne bude u skladu s preporukom Vijeća. Proračunski trošak hitnih mjera energetske potpore usmjerenih na zaštitu ranjivih kućanstava i poduzeća procjenjuje se na 0,0 % BDP-a u 2024. (0,0 % u 2023.).

(19) Osim toga, Vijeće je Slovačkoj preporučilo i da očuva javna ulaganja koja financira država i osigura učinkovitu apsorpciju bespovratnih sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstava iz drugih fondova Unije, osobito radi promicanja zelene i digitalne tranzicije. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024., predviđa se da će se javna ulaganja koja financira država smanjiti na 3,0 % BDP-a u 2024. (u odnosu na 3,2 % BDP-a u 2023.). Na to smanjenje utječe završetak programskog razdoblja 2014. – 2020. za strukturne fondove EU-a, za koje su sredstva bila na raspolaganju do 2023. Osim toga, povezano je i s odgodom isporuke vojne opreme do 2025. Uzimajući u obzir te dodatne čimbenike, procijenjeno je da su javna ulaganja u 2024. u skladu s preporukom Vijeća. Osim toga, očekuje se da će se javni rashodi koji se financiraju prihodima iz sredstava fondova EU-a, uključujući bespovratna sredstva iz Mehanizma za oporavak i otpornost, smanjiti na 2,0 % BDP-a u 2024. (s 3,2 % BDP-a u 2023.) Na to smanjenje utječe završetak programskog razdoblja 2014. – 2020. za strukturne fondove EU-a, za koje su sredstva bila na raspolaganju do 2023.

(20) Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze i uz pretpostavku nepromijenjenih politika, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024. predviđa se državni deficit od 5,4 % BDP-a u 2025. Smanjenje deficita u 2025. uglavnom je odraz povećanih prihoda zbog većeg nominalnog BDP-a u kontekstu više inflacije. Predviđa se da će do kraja 2025. doći do povećanja udjela duga opće države u BDP-u na 59,9 %. Razborita fiskalna politika trebala bi doprinijeti smanjenju temeljne inflacije, koja je znatno iznad prosjeka europodručja i koja bi, ako se nastavi, mogla dovesti do gubitaka konkurentnosti, te jačanju vanjskog položaja.

(21) Slovačka bi svojim poreznim sustavom mogla više poticati rast kombinacijom poreza koji potiču sudjelovanje na tržištu rada i promiču zaštitu okoliša, fiskalnu održivost i pravednost. Trenutačno su porezi na dohodak od rada kao postotak ukupnih poreza peti po veličini u EU-u i iznose 52,4 %. Slovačka ima relativno visok porezni klin za osobe s nižim dohotkom, što destimulira sudjelovanje na tržištu rada u kontekstu manje progresivnog oporezivanja dohotka od prosjeka EU-a. Na javne prihode i radne uvjete negativno utječu velike razlike u porezu, socijalnim doprinosima i obveznim neporeznim davanjima između zaposlenika i samozaposlenih osoba, zbog čega Slovačka ima najveći udio samozaposlenih osoba sa značajkama ovisne samozaposlenosti u EU-u. Slovački prihodi od periodičnog poreza na nekretnine iznose samo 0,4 % BDP-a, čime zaostaju za prosjekom EU-a od 2,1 %. Ta razlika proizlazi iz slovačkog sustava oporezivanja po površini, u kojem se porezi izračunavaju na temelju veličine nekretnine, a ne na temelju tržišne vrijednosti, što je dovelo do stagnacije poreznih prihoda unatoč rastu cijena cijene stambenih nekretnina posljednjih godina. Kad je riječ o ekološkim porezima, Slovačka je 2022. ostvarila iznimno dobre rezultate i premašila prosjek EU-a u ekološkom oporezivanju, i u odnosu na BDP i kao udio u ukupnom oporezivanju. Međutim, to je uglavnom posljedica pozamašnih prihoda od poreza na energiju koji proizlaze iz znatne porezne

---

oporavak i otpornost i sredstvima iz drugih fondova Unije, u odnosu na srednjoročnu (10-godišnju) prosječnu stopu potencijalnog rasta nominalnog BDP-a, izraženo kao udio u nominalnom BDP-u.

osnovice. S druge strane, prihodi ostvareni od oporezivanja prometa, onečišćenja i resursa bili su ispod prosjeka EU-a, što znači da ima prostora za pojačanu primjenu načela „onečišćivač plaća”. Unatoč osjetnim poboljšanjima proteklih godina, porezni jaz u prihodu od PDV-a i dalje je iznad prosjeka EU-a. Međutim, Slovačka ga je uspjela znatno smanjiti u razdoblju od 2010. do 2021. zahvaljujući obveznom izvješćivanju o svim domaćim transakcijama i transakcijama unutar EU-a uvedenom od 2014., u kombinaciji sa širom primjenom mehanizma prijenosa porezne obveze. Mjerama za pojednostavnjenje sustava plaćanja poreza, socijalnih doprinosa i obveznih neporeznih davanja, u kombinaciji s mjerama za smanjenje administrativnih troškova i troškova izvršavanja poreznih obveza, mogu se povećati javni prihodi i poduprijeti fiskalna održivost. Slovačka je posljednjih godina donijela nekoliko neciljanih mjera koje bi mogle imati negativne učinke, među ostalim, na cijene nekretnina i cjenovnu konkurentnost, što bi moglo dovesti i do nepravedne raspodjele resursa. Osim toga, manjkava provedba postojećih revizija potrošnje u proračunskom postupku onemogućuje ostvarenje identificiranih mogućnosti ušteda za javne financije. Dodatna poboljšanja u digitalizaciji porezne uprave, posebno kad je riječ o elektroničkom izdavanju računa i unaprijed ispunjenim poreznim prijavama, mogla bi pomoći u daljnjem smanjenju gubitaka u poreznom sustavu, olakšati izvršavanje poreznih obveza i smanjiti povezane troškove.

(22) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (b) i kriterijem 2.2. iz Priloga V. Uredbi (EU) 2021/241, plan za oporavak i otpornost sadržava opsežan skup reformi i ulaganja koji se međusobno nadopunjuju i trebaju se provesti do 2026. Očekuje se da će pomoći da se djelotvorno odgovori na sve ili na znatan dio izazova utvrđenih u relevantnim preporukama za pojedinu zemlju. U tom kratkom roku, brz nastavak djelotvorne provedbe plana, uključujući poglavlje o planu REPowerEU, ključan je za poticanje dugoročne konkurentnosti Slovačke zelenom i digitalnom tranzicijom, uz istodobno osiguravanje socijalne pravednosti. Kako bi se obveze iz plana izvršile do kolovoza 2026., ključno je da Slovačka nastavi provedbu reformi i ubrza ulaganja te izbjegne nova kašnjenja i istodobno osigura djelotvorno upravljanje i snažan administrativni kapacitet. Slovačka se suočava s raznim preprekama koje otežavaju uspješnu provedbu plana za oporavak i otpornost, a za nekoliko velikih projekata ulaganja postoji rizik da se neće provesti. Provedba ulaganja se usporava, posebno u području zdravstva, obnove zgrada, dekarbonizacije industrije, zaštite prirode i upravljanja vodama. Neke reforme ne napreduju prema planu, primjerice u području planiranja krajobraza, što bi moglo stvoriti nove prepreke. Slovačku javnu upravu karakterizira strukturno uvjetovana niska učinkovitost i nedostatak administrativnih kapaciteta na raznim razinama uprave potrebnih za provedbu složenih reformi i ulaganja. Trebalo bi ukloniti i neke druge prepreke, među ostalim one povezane s javnom nabavom i dugotrajnim postupcima izdavanja dozvola, koje uzrokuju znatna kašnjenja. Sustavno uključivanje lokalnih i regionalnih tijela, socijalnih partnera, civilnog društva i drugih relevantnih dionika i dalje je ključno kako bi se osigurala opća odgovornost za uspješnu provedbu plana za oporavak i otpornost.

(23) U skladu s člankom 18. Uredbe (EU) 2021/1060 Slovačka u okviru preispitivanja fondova kohezijske politike u sredini programskog razdoblja treba do ožujka 2025. preispitati svoj program, uzimajući u obzir, među ostalim, izazove utvrđene u preporukama koje su joj upućene 2024., kao i u svojem nacionalnom energetskom i klimatskom planu. To preispitivanje osnova je za konačnu dodjelu financijskih sredstava EU-a uključenih u svaki od tih programa. Slovačka je ostvarila napredak u provedbi kohezijske politike i europskog stupa socijalnih prava, no i dalje su prisutne znatne regionalne razlike u gospodarskom i socijalnom razvoju između regije glavnog

grada i ostalih regija. Ključno je ubrzati provedbu programa kohezijske politike i nastaviti s ostvarivanjem prioriteta dogovorenih u programu, koji su i dalje relevantni. Posebno je važno ojačati administrativne kapacitete lokalnih, regionalnih i nacionalnih tijela te unaprijediti partnerski odnos i odgovornost, među ostalim većim uključivanjem dionika civilnog društva. Da bi se povećala socijalna i gospodarska uključenost marginaliziranih romskih zajednica, bit će potrebno uložiti dodatne napore za poboljšanje njihovih životnih uvjeta, osiguravanje pristupa visokokvalitetnom obrazovanju i osposobljavanju bez segregacije te poduprijeti njihovu integraciju na tržište rada. Istodobno je potrebno dovršiti planirana ulaganja u infrastrukturu za pitku vodu i otpadne vode. Isto tako, planirana ulaganja u kružno gospodarstvo, gospodarenje otpadom i veću energetsku učinkovitost javnih i stambenih zgrada ključni su za zelenu tranziciju. Jednako je važno postići daljnji napredak u razvoju obnovljivih izvora energije i dekarbonizaciji gospodarstva. Potrebno je ojačati aktivne politike tržišta rada radi suzbijanja dugotrajne nezaposlenosti. Za to će biti ključni učinkoviti programi prekvalifikacije i obrazovanja odraslih. Naposljetku, za unapređenje rodne ravnopravnosti na tržištu rada i u društvu važno je osigurati kvalitetan i cjenovno pristupačan rani i predškolski odgoj i obrazovanje za djecu mlađu od tri godine.

(24) U kontekstu preispitivanja programa kohezijske politike u sredini programskog razdoblja valjalo bi dodatno razmotriti mogućnosti poticanja ulaganja u održivo korištenje prirodnih resursa, posebno s obzirom na zaostatke u tim ulaganjima iz prethodnog programskog razdoblja. Za potporu transformaciji industrije Slovačka bi mogla iskoristiti inicijativu Platforma za strateške tehnologije za Europu u području digitalnih tehnologija i inovacija u području duboke tehnologije, čistih i resursno učinkovitih tehnologija te biotehnologije.

(25) Uz gospodarske i socijalne poteškoće koje se otklanjaju planom za oporavak i otpornost i sredstvima iz drugih fondova EU-a, Slovačka se suočava s nekoliko dodatnih izazova povezanih s pravosudnim okvirom i okvirom za suzbijanje korupcije, nedostatkom transparentnosti i tržišnog natjecanja u postupcima javne nabave, tržištem rada, nedostatkom osnovnih vještina, nesudjelovanjem i niskim stopama upisa u rani i predškolski odgoj i obrazovanje te prilagodbom klimatskim promjenama, očuvanjem prirodnih resursa i okvirom za kružno gospodarstvo.

(26) Nedavne zakonodavne promjene, posebno izmjene Kaznenog zakona i ukidanje Ureda posebnog tužitelja, izazivaju ozbiljnu zabrinutost u pogledu neovisnosti i integriteta pravosudnog sustava i sustava kaznenog progona u Slovačkoj. Bez odgovarajućih zaštitnih mjera postoji rizik od slabljenja kapaciteta kaznenopravnog sustava i učinkovitosti borbe protiv korupcije, uključujući odvraćanje, istragu i kazneni progon slučajeva korupcije na visokoj razini i prijevara. Na situaciju bi mogla dodatno utjecati predviđena reorganizacija policije specijalizirane za borbu protiv korupcije (NAKA). Nadalje, zabrinutost izaziva i nedavno razrješenje nekoliko članova Sudbenog vijeća prije isteka njihova mandata i nedostatak zaštitnih mjera kojima bi se osigurala neovisnost Sudbenog vijeća. Ti događaji mogli bi ugroziti poslovno i regulatorno okruženje Slovačke, a time i njezinu konkurentnost.

(27) Fragmentirani sustav upravljanja u Slovačkoj i slaba koordinacija među različitim razinama javne uprave opterećuju poslovno okruženje, a posebno njezinu sposobnost da učinkovito provodi politike i projekte ulaganja. Osim toga, kvaliteta javnih usluga i financijska neovisnost lokalnih i regionalnih vlasti općenito su slabi. To uz kontinuiranu primjenu ubrzanih zakonodavnih postupaka doprinosi slaboj predvidljivosti regulatornog okvira. Isto tako, unatoč naporima za pojednostavnjenje

postupaka javne nabave koji se poduzimaju u okviru plana za oporavak i otpornost, u Slovačkoj je i dalje prisutan problem nedostatka transparentnosti i tržišnog natjecanja u javnoj nabavi. O tome svjedoči i činjenica da je 2023. čak 33 % ugovora o javnoj nabavi dodijeljeno jedinom ponuditelju. Zbog tih se izazova javna nabava nedovoljno koristi za strateško promicanje važnih ciljeva politike, što koči napredak u zelenoj i digitalnoj tranziciji i ograničava sposobnost Slovačke da poboljša svoj gospodarski potencijal. Nedavno predložene izmjene okvira za javnu nabavu i novi propisi o strateškim ulaganjima mogli bi dodatno narušiti transparentnost i tržišno natjecanje u javnoj nabavi te oslabiti odgovarajuće zaštitne mjere, posebno za velika ulaganja.

(28) Relativno visok udio učenika u Slovačkoj nema minimalnu razinu osnovnih vještina u području matematike, čitanja i prirodoslovlja. Rezultati istraživanja OECD-ova Programa za međunarodnu procjenu učenika (PISA) za 2022. pokazali su da je Slovačka među zemljama s najlošijim rezultatima u osnovnim vještinama: više od 30 % učenika imalo je slabe rezultate u matematici i čitanju, dok se udio učenika s visokim rezultatima smanjuje, što narušava dugoročni inovacijski potencijal i konkurentnost zemlje. Rezultati pokazuju i znatan jaz u postignućima učenika u nepovoljnom socioekonomskom položaju, uključujući one iz marginaliziranih romskih zajednica, od kojih 62,6 % nije steklo osnovne vještine u matematici. To je u skladu sa širim razlikama u slovačkom obrazovnom sustavu. Slovački plan za oporavak i otpornost sadržava brojne mjere u području obrazovanja, ali nije dovoljno fokusiran na povećanje udjela djece s osnovnim vještinama. Bilo bi korisno kad bi se u obrazovanju i osposobljavanju nastavnog osoblja stavio veći naglasak na podupiranje razvoja osnovnih vještina među učenicima. Nastavnička struka nije dovoljno privlačna da bi se riješio problem nedostatka kvalificiranog osoblja, a mogla bi se poboljšati i kvaliteta obrazovanja i osposobljavanja nastavnika, osigurati veća raspoloživost asistenata u nastavi te iskoristiti mogućnosti uzajamnog učenja i mentorstva. Osim toga, povećanjem dostupnosti mjesta u ustanovama za rani i predškolski odgoj i obrazovanje i poticanjem roditelja na njihovo korištenje mogao bi se znatno povećati upis djece u rani i predškolski odgoj i obrazovanje. Slovačkim planom za oporavak i otpornost podupire se povećanje stope upisa djece starije od 3 godine, ali 2023. samo je 1 % djece mlađe od tri godine sudjelovalo u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, što je najniža stopa upisa u EU-u. Povećanje sudjelovanja u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju pomaže u boljoj pripremi djece za stjecanje vještina kasnije u životu, smanjuje rano napuštanje školovanja i potiče sudjelovanje roditelja, posebno žena, na tržištu rada.

(29) Predviđa se da će se neto uklanjanje ugljika u sektoru korištenja zemljišta, prenamjene zemljišta i šumarstva znatno smanjiti, što upućuje na to da Slovačka neće ostvariti svoj cilj od –6821 kt ekvivalenta CO_2 do 2030. u skladu s Uredbom o LULUCF-u. To je usko povezano s nedostatnom procjenom rizika od klimatskih promjena u Slovačkoj i problemom da se informacije o klimatskim rizicima pretoče u praktična rješenja. Da bi se taj trend u predstojećim godinama preokrenuo, bit će važno intenzivnije se posvetiti mjerama za prilagodbu klimatskim promjenama, uključujući prirodna rješenja, i integrirati ih u relevantne nacionalne politike te dovršiti određivanje zona zaštićenih prirodnih područja i promicati održivo korištenje prirodnih resursa. Osim toga, potrebne su dodatne mjere politike kako bi se potaknuo prelazak na kružno gospodarstvo. Postoji rizik da Slovačka neće ostvariti svoj cilj za 2025. za kruti komunalni otpad (55 %), za kojim je 2020. zaostajala 19,2 postotna boda, i svoj cilj za

2025. za ambalažni otpad (65 %), za kojim je 2020. zaostajala 5,3 postotna boda[24]. Slovačka bi mogla bolje gospodariti otpadom od resursa kako bi ograničila odlaganje otpada na odlagališta i povećala ponovnu uporabu komunalnog i ambalažnog otpada te upotrebu kružnih materijala u industriji i građevinarstvu.

(30) Imajući u vidu blisku povezanost gospodarstava država članica europodručja i njihov zajednički doprinos funkcioniranju ekonomske i monetarne unije, Vijeće je u 2024. državama članicama europodručja preporučilo da mjere za provedbu preporuke o ekonomskoj politici europodručja poduzmu i u okviru svojih planova za oporavak i otpornost. Za Slovačku, preporuke 1., 2. i 3. doprinose provedbi prve, druge, treće, četvrte i pete preporuke za europodručje.

(31) Uzimajući u obzir detaljno preispitivanje koje je provela Komisija i njezine zaključke o postojanju neravnoteža, preporuke na temelju članka 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene su u preporukama 1. i 3. u nastavku. Politikama iz preporuke 1. doprinosi se uklanjanju slabosti povezanih s tržištem stambenih nekretnina, dugom kućanstava i vanjskim položajem. Politikama iz preporuke 3. doprinosi se uklanjanju slabosti povezanih s troškovnom konkurentnošću. Preporukama 1. i 3. doprinosi se uklanjanju neravnoteža i provedbi preporuke za europodručje, u skladu s uvodnom izjavom 30.

PREPORUČUJE da Slovačka u 2024. i 2025. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Pravodobno dostaviti srednjoročni fiskalno-strukturni plan. U skladu sa zahtjevima reformiranog Pakta o stabilnosti i rastu, u 2025. ograničiti rast neto rashoda[25] na stopu koja je u skladu sa smanjenjem deficita opće države na referentnu vrijednost od 3 % BDP-a utvrđenu Ugovorom i zadržavanjem duga opće države na razboritoj razini u srednjoročnom razdoblju. Osigurati učinkovitiju strukturu poreza, među ostalim smanjenjem destimulirajućih mjera na tržištu rada i većom primjenom ekološkog oporezivanja i periodičnog oporezivanja imovine. Smanjiti skupe mjere potrošnje, među ostalim provedbom revizija potrošnje. Nastaviti povećavati poreznu disciplinu, među ostalim nastavkom digitalizacije porezne uprave. Smanjiti rizike povezane s dugom kućanstava podupiranjem ponude stambenih nekretnina i širenja tržišta najma nekretnina.

2. Osigurati djelotvorno upravljanje, jačati administrativni kapacitet za upravljanje sredstvima EU-a, ubrzati ulaganja i održati dinamiku u provedbi reformi. Izbjeći nova kašnjenja kako bi se omogućila kontinuirana, brza i djelotvorna provedba plana za oporavak i otpornost, uključujući poglavlje o planu REPowerEU, i tako osigurati završetak reformi i ulaganja do kolovoza 2026. Ubrzati provedbu programa kohezijske politike. U okviru preispitivanja u sredini razdoblja, i dalje se baviti dogovorenim prioritetima i poduzeti mjere kako bi se bolje zadovoljile potrebe za ulaganjem u održivo korištenje prirodnih resursa te radi poboljšanja konkurentnosti razmatrati mogućnosti koje pruža inicijativa Platforma za strateške tehnologije za Europu.

---

[24] EEA i ETC/CE (2022.). Procjena ranog upozoravanja povezana s ciljevima za komunalni i ambalažni otpad za 2025. (https://www.eea.europa.eu/publications/country-profiles-early-warning-assessments).

[25] U skladu s člankom 2. stavkom 2. Uredbe (EU) 2024/1263 „neto rashodi” znači državni rashodi bez izdataka za kamate, diskrecijskih mjera na strani prihoda, rashoda za programe Unije koji su u cijelosti pokriveni prihodima iz fondova Unije, nacionalnih rashoda za sufinanciranje programa koji se financiraju sredstvima Unije, cikličkih elemenata rashoda za naknade za nezaposlenost te jednokratnih i drugih privremenih mjera.

3. Povećati učinkovitost, neovisnost i integritet pravosudnog i antikorupcijskog sustava, među ostalim osiguravanjem odgovarajućih zaštitnih mjera za učinkovitu istragu i kazneni progon slučajeva korupcije na visokoj razini. Poboljšati konkurentnost i produktivnost, među ostalim osiguravanjem transparentnosti i tržišnog natjecanja u postupcima javne nabave, radi promicanja dobrog upravljanja i poboljšanja učinkovitosti javne potrošnje. Pojačati poučavanje osnovnih vještina, među ostalim za djecu u nepovoljnom položaju kao što su djeca iz marginaliziranih romskih zajednica, te povećati dostupnost i korištenje cjenovno pristupačnog visokokvalitetnog ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja za djecu mlađu od tri godine. Poboljšati gospodarenje otpadnim resursima, ponovnu uporabu komunalnog i ambalažnog otpada i očuvanje prirodnih resursa promicanjem prirodnih rješenja i dovršenjem zona zaštićenih područja.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće
Predsjednik